

บทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็ก
สู่โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร
Caregivers' Roles in Promoting Transition from Childcare Centers
to Preschools in Bangkok

เมธิกานต์ กลิ่นทุม¹ และ ปณัฐชนัน จารุชัยนิวัฒน์^{2*}
Metikarn Klintum¹ and Panutsorn Jaruchainiwat^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ใน 2 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กที่ดูแลเด็กอายุ 2-3 ปี จากสถานรับเลี้ยงเด็กในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 291 คน จำแนกเป็น 3 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร และ กรมกิจการเด็กและเยาวชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล ในภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.25$) โดยด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด ($M = 4.62$) รองลงมาคือ การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ($M = 3.89$) ผู้ดูแลเด็กไม่พบปัญหาการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน แต่พบปัญหาในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา คือ การขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเตรียมเด็กปรับตัวเข้าสู่โรงเรียนอนุบาล ข้อเสนอแนะ คือ ผู้ดูแลเด็กควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการทำงานร่วมกับครูอนุบาลและผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาสำหรับเด็ก

คำสำคัญ : บทบาทของผู้ดูแลเด็ก, รอยเชื่อมต่อทางการศึกษา, สถานรับเลี้ยงเด็ก, โรงเรียนอนุบาล

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction,
Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: k.metikarn@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction,
Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: tapattamasiri@hotmail.com

* Corresponding author

(หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2563)

Abstract

This research aimed to study caregivers' roles in promoting the transition from childcare centers to preschools in Bangkok in two aspects, which were promoting school readiness and building the transition to preschool. The sample included 291 caregivers of 2–3-year-old children located in Bangkok under three offices; the Office of the Private Education Commission, the Department of Social Development of the Bangkok Metropolitan Area, and the Department of Children and Youth in the 2020 academic year. The research instruments included a questionnaire and interview form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The research found that caregivers played a significant role in promoting the transition from childcare centers to preschool ($M = 4.25$). From this, the most significant aspects were in promoting school readiness ($M = 4.62$) and building the transition to preschool ($M = 3.89$), respectively. The caregivers did not encounter any problems in promoting school readiness; however, one problem existed with building the transition to preschool, which was the lack of cooperation from parents in preparing the children to adapt to preschool. One suggestion is that caregivers should build good relationships and work closely with preschool teachers and parents in order to help aid the transition.

Keywords: caregivers' roles, transition, childcare centers, preschools

บทนำ

การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี อย่างเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ อันนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) การพัฒนาทักษะ ความรู้ความเข้าใจ ลักษณะนิสัย และการให้การศึกษาที่มีประสิทธิภาพแก่เด็กปฐมวัยส่งผลให้สังคมมีประชากรที่มีคุณค่าและมีความสามารถมากยิ่งขึ้นในอนาคต ถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Heckman, 2012) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กอายุ 0–3 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สมองมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การพัฒนาสมองในช่วงวัยนี้จึงเป็นการสร้างรากฐานในการเรียนรู้และการประสบความสำเร็จในโรงเรียนและชีวิตในอนาคต (Australian Early Development Census, 2019; First Things First, n.d.)

การดูแลและให้การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ช่วงอายุ คือ 1) เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และ 2) เด็กอายุ 3–6 ปี จึงเป็นสาเหตุให้การจัดการศึกษาขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กอายุ 3 ปี ต้องเผชิญกับการปรับตัวเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กไปสู่โรงเรียนอนุบาล (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) ผลงานวิจัยของ Barblett et al. (2011) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจและการปฏิบัติของครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษา และการจัดประสบการณ์ที่ต่อเนื่องให้แก่เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล พบว่า ความต่อเนื่องระหว่างการจัดประสบการณ์ของสถานรับเลี้ยงเด็กไปยังโรงเรียนอนุบาลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่เด็กได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ผู้สอน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้เด็ก 2–3 ปี มีความพร้อมและสามารถปรับตัวเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลได้อย่างราบรื่น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560; U.S. Department of Health and Human Services, n.d.)

High (2008) ได้กล่าวถึงหลักการในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาเมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนไว้ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความพร้อมของเด็ก หมายถึงการที่เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม วิธีการเรียนรู้ ภาษา และสติปัญญา 2) ความพร้อมของโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติของโรงเรียน ในการสร้างความต่อเนื่องทางการศึกษาที่ราบรื่นให้เด็ก รวมถึงการใช้วิธีการสอนที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และ 3) ความพร้อมของครอบครัวและชุมชน หมายถึงการให้การดูแลที่ดีสำหรับแม่ก่อนคลอด การให้การดูแลด้านสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสมแก่เด็ก การให้เด็กเข้าถึงโรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพ และการที่ครอบครัวใช้เวลาด้วยกันเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก U.S. Department of Health and Human Services (2018b) ได้กำหนดความพร้อมทางการเรียนสำหรับเด็ก 3 ปี โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิธีเรียนรู้ ด้านพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ ด้านภาษาและการ ด้านสติปัญญา และ ด้านการรับรู้ การใช้กล้ามเนื้อ และพัฒนาการด้านร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี แบ่งตามพัฒนาการ 4 ด้าน ดังนี้ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

สถานรับเลี้ยงเด็กมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากเป็นสถานที่ช่วยเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็กวัย 0-3 ปี สภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันที่เข้าสู่ระบบแรงงานและมีความเป็นอยู่แบบสังคมเมืองมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงและเป็นเมืองที่มีจำนวนเด็กอายุ 3 ปี มากที่สุดถึง 57,544 คน (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2561) จากสภาพครอบครัวส่วนใหญ่ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีเพียงพ่อ แม่ และลูก ภาวะกดดันทางเศรษฐกิจทำให้พ่อ แม่ ไม่สามารถลางานมาเลี้ยงดูบุตรที่บ้านได้ มีความจำเป็นต้องพาบุตรไปฝากเลี้ยงที่สถานรับเลี้ยงเด็ก (จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุรศักดิ์ จรัสสิทธิ, 2560) นอกจากนี้สถานรับเลี้ยงเด็กในกรุงเทพมหานครยังมีการดำเนินการในหลากหลายรูปแบบ และมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ 1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการในรูปแบบสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน 2) กรุงเทพมหานคร ดำเนินการในรูปแบบ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนาสังคม) 3) กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการในรูปแบบ ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาล และ 4) กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการในรูปแบบ โรงเรียนอนุบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งการมีหลายหน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัย ทำให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานรับเลี้ยงเด็กที่ไม่มีชั้นอนุบาลรองรับ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถของเด็กในการปรับตัวเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลได้

การส่งเสริมให้เด็กสามารถปรับตัวในระยะเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่องต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ดูแลเด็กครูอนุบาลและผู้ปกครอง U.S. Department of Health and Human Services (2018a) ระบุถึง แนวปฏิบัติของครูหรือผู้ดูแลเด็กในการสนับสนุนเด็กและครอบครัวเพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาให้แก่เด็กอายุ 0-8 ปี ไว้ดังนี้คือ การสื่อสารและความร่วมมือระหว่างผู้ดูแลเด็กกับครอบครัว หรือระหว่างผู้ดูแลเด็กกับผู้ดูแลเด็ก การสร้างความต่อเนื่องของประสบการณ์การเรียนรู้จากการที่พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ดูแลเด็กและครูอนุบาลเกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การให้พ่อแม่เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ และ การพัฒนาวิชาชีพของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนเด็กและครอบครัวในระยะเชื่อมต่อ

ทางการศึกษา Minnesota Department of Education (2017) ได้ระบุถึง แนวปฏิบัติที่ดีของครูหรือผู้ดูแลเด็ก ในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการพาเด็กเยี่ยมชมโรงเรียนอนุบาลและการเปิด โอกาสให้เด็กได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูอนุบาล และเด็กอนุบาลด้วยกัน การแนะนำให้ครอบครัว พุดคุยกับเด็กเกี่ยวกับโรงเรียนอนุบาล การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อหารือเกี่ยวกับหลักสูตรและกิจกรรมในโรงเรียน อนุบาล ร่วมกันหาคำตอบเกี่ยวกับความกังวลใจของเด็กที่มีต่อการเข้าโรงเรียนอนุบาล และการสื่อสารของผู้ดูแล เด็กกับผู้เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา นอกจากนี้นโยบายขององค์กรสนับสนุนการดูแลและให้ การศึกษาเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐเพนซิลเวเนีย ระบุเพิ่มเติมถึงแนวปฏิบัติในการ สร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาและการปรับตัวของเด็กเพื่อเข้าสู่โรงเรียนอนุบาล ได้แก่ การจำลองกิจกรรมใน โรงเรียนอนุบาลให้เด็ก การเปิดโอกาสให้ครูอนุบาลเยี่ยมชมสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้ดูแลเด็กเยี่ยมชมโรงเรียนอนุบาล การส่งต่อข้อมูลของเด็กให้โรงเรียนอนุบาล และการสื่อสารกับครูอนุบาลเกี่ยวกับตัวเด็กและหลักสูตร (Trying Together, 2018)

การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจาก สถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัย 3 ปี แต่จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทยพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ของเด็กวัย 3 ปี จำนวนไม่มากนัก ได้แก่ งานวิจัยของ สิริธิดา ชินแสงทิพย์ (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาท ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาที่ราบรื่นจากบ้านสู่โรงเรียนอนุบาล และงานวิจัย ของ พนิทกานต์ อรรถสุขวัฒนา (2560) ที่วิเคราะห์แนวปฏิบัติของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อจากบ้านสู่ โรงเรียนอนุบาล ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวเป็นงานที่ศึกษาบทบาทและแนวปฏิบัติของครูและผู้ปกครองเด็กอนุบาล ในการสร้างรอยเชื่อมต่อจากบ้านสู่โรงเรียนอนุบาล แต่ยังไม่มียงานวิจัยที่ศึกษาการสร้างรอยเชื่อมต่อทาง การศึกษาในบริบทของสถานรับเลี้ยงเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้ดูแลเด็กใน การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้ดูแลเด็กหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้ เด็กอายุ 2-3 ปี ให้มีความพร้อมทางการเรียน เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในเรียนรู้และสามารถก้าวข้ามรอย เชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลได้อย่างราบรื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่ โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ใน 2 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และ การสร้าง รอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

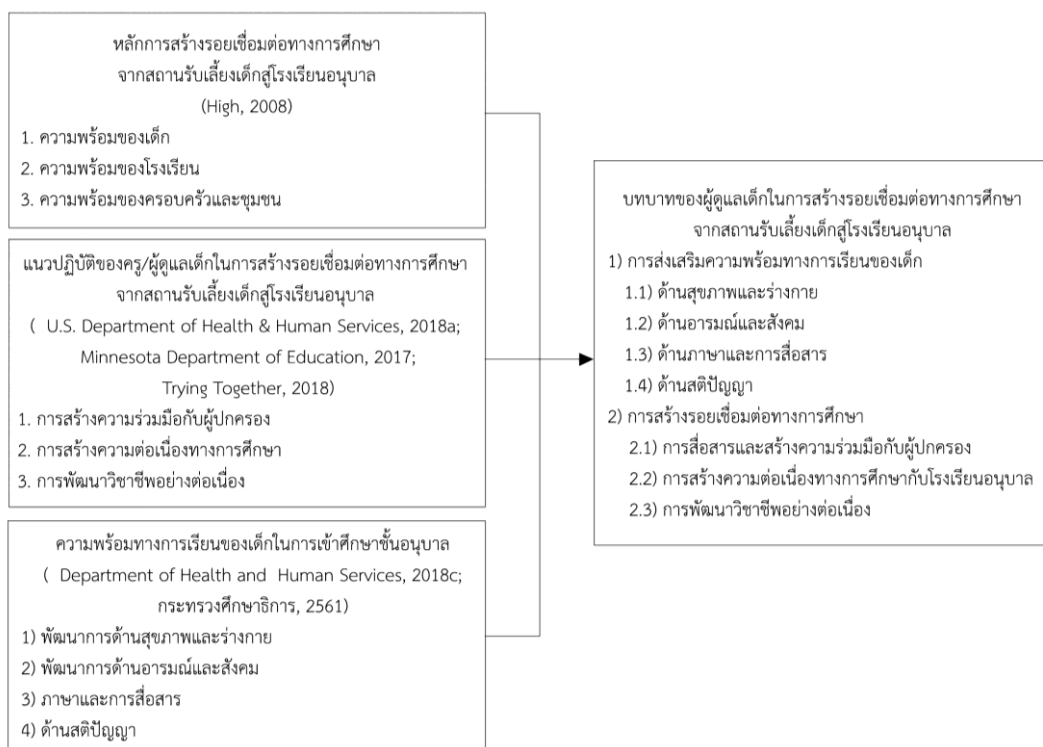
วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับบทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทาง การศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ แล้วสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด แล้วสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดบทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้าง รอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล (ภาพ 1)

ภาพ 1

กรอบแนวคิดบทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล

1.2 นำกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล (ตาราง 1)

ตาราง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล	ประเด็นย่อย
1. การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็ก	
1.1 ด้านสุขภาพและร่างกาย	1.1.1 การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก 1.1.2 การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ 1.1.3 การมีร่างกายเจริญเติบโตและสุขภาพดี
1.2 ด้านอารมณ์และสังคม	1.2.1 การรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์ 1.2.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 1.2.3 ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
1.3 ด้านภาษาและการสื่อสาร	1.3.1 การเข้าใจความหมายของภาษา 1.3.2 การพูดเพื่อสื่อความหมาย 1.3.3 การสร้างสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย
1.4 ด้านสติปัญญา	1.4.1 ความรู้ทางคณิตศาสตร์ 1.4.2 วิธีการเรียนรู้ 1.4.3 การแสดงออกทางความคิด

ตาราง 1 (ต่อ)

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล		ประเด็นย่อย
2. การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา		
2.1 การสื่อสารและสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง	2.1.1 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับ โรงเรียนอนุบาล	
	2.1.2 การวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัว	
2.2 การสร้างความต่อเนื่องทางการศึกษาให้แก่เด็ก	2.2.1 การสร้างความคุ้นเคยกับโรงเรียนอนุบาล	
	2.2.2 การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ดูแลเด็กและครูอนุบาล	
2.3 การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	2.3.1 การสะท้อนคิดและประเมินการปฏิบัติของตนเอง	
	2.3.2 การพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา	

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ดูแลเด็กที่ดูแลเด็กอายุ 2-3 ปี ในสถานรับเลี้ยงเด็กในกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร และกรมกิจการเด็กและเยาวชน จำนวนทั้งสิ้น 1,038 คน (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2562; สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2559; สำนักพัฒนาสังคม, 2560) โดยอ้างอิงจากสถานรับเลี้ยงเด็ก 1 แห่ง ต่อ จำนวนผู้ดูแลเด็ก 1 คน

2.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ดูแลเด็กที่ดูแลเด็กอายุ 2-3 ปี ในสถานรับเลี้ยงเด็กในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 สังกัด โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1973 อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2555) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากนั้นผู้วิจัยกำหนดจำนวนตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบโควตาโดยคำนึงถึงสัดส่วนของประชากร ได้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 289 คน และได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างของผู้ดูแลเด็กในแต่ละสังกัดให้มีจำนวนเท่า ๆ กัน ได้ผู้ดูแลเด็กสังกัดละ 97 คน รวมทั้งสิ้น 291 คน

2.3 กำหนดตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากชื่อสถานรับเลี้ยงเด็กทั้ง 3 สังกัด ให้ได้ตามจำนวนตัวอย่าง

2.4 กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการตอบแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ คือ ผู้ดูแลเด็กที่ทำคะแนนแบบสอบถามได้สูงสุด (กลุ่มที่ 1) สังกัดละ 3 คน ผู้ดูแลเด็กที่ทำคะแนนแบบสอบถามได้ต่ำสุด (กลุ่มที่ 2) สังกัดละ 3 คน ของทั้ง 3 สังกัด รวมทั้งสิ้น 18 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แบบสอบถามผู้ดูแลเด็ก แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) และคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การดูแลเด็ก จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา จำนวน 48 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล ใน 2 ด้าน จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กและปัญหาที่พบ ในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดคำถามใน 2 ด้าน จำนวน 10 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาองค์ประกอบบทบาทผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการทำแบบสอบถาม

4.2 กำหนดโครงเนื้อหาและข้อคำถามในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

4.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ IOC พบว่า ค่าเฉลี่ย IOC ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 และ ค่าเฉลี่ย IOC ของแบบสัมภาษณ์รวมทั้งฉบับ มีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 1 แสดงว่าเครื่องมือทุกชุดมีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับสูง จากนั้นปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำ

4.4 นำแบบสอบถามนำไปทดลองใช้กับผู้ดูแลเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 40 คนจาก 3 สังกัด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 แสดงว่า แบบสอบถามมีคุณภาพสูง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีวิธีดำเนินการดังนี้

5.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนหรือเจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือจากโรงเรียนหรือเจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็กในการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ดูแลเด็ก พร้อมทำหนังสือขอความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย (consensus form) ให้ผู้ดูแลเด็กลงนามและนัดหมายการรับแบบสอบถามคืน เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) สถานรับเลี้ยงเด็กเกือบทุกแห่งปิดบริการชั่วคราว และผู้ดูแลเด็กกลับภูมิลำเนา ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถส่งแบบสอบถามให้ผู้ดูแลเด็กได้ นอกจากนี้ผู้ดูแลเด็กบางส่วนปฏิเสธการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จึงทำผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืน ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 175 ฉบับ จากที่ส่งให้เท่าจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 60.14 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 (นิศาชล รัตนมณี และ ประสพชัย พสุนนท์, 2562)

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.2.1 ติดต่อผู้ดูแลเด็กแต่ละสังกัดตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งสิ้น 18 คน เพื่อนัดหมายวัน เวลาในการสัมภาษณ์

5.2.2 นำจดหมายขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ส่งถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือเจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก พร้อมส่งหนังสือขอความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย (consensus form) ให้ผู้ดูแลเด็กลงนามในวันสัมภาษณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำเนนการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยง เด็กสู่โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่คำตอบ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

6.2 แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายโดยการนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามประเด็น ต่างๆ และนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็ก

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 97.1 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.1 มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.9 อัตราส่วนระหว่างผู้ดูแลเด็กต่อเด็กในสถานรับเลี้ยง คือ ผู้ดูแลเด็ก 1 คน ต่อ เด็ก 6-10 คน คิดเป็นร้อยละ 52 ส่วนใหญ่ทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็กที่สอนชั้น อนุบาล คิดเป็นร้อยละ 54.3 และ อบรมเลี้ยงดูแบบเต็มวัน คิดเป็นร้อยละ 97.7

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็ก 18 คน ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนมากมี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี รับผิดชอบเด็กไม่เกิน 10 คน เริ่มงาน 07.30 น. และเลิกงานเวลา 17.00 น.

2. บทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล

บทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.25$) โดย ด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงที่สุด ($M = 4.62$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ($M = 3.89$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน (ตาราง 2) สรุปได้ดังนี้

2.1 การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน ผู้ดูแลเด็กมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ และมีการปฏิบัติในระดับมาก 1 องค์ประกอบ โดย ด้านอารมณ์และสังคม ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ย คะแนนการปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 4.78$) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพและร่างกาย ($M = 4.68$) ด้านภาษาและการ สื่อสาร ($M = 4.58$) และ ด้านสติปัญญา ($M = 4.43$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านสุขภาพและร่างกาย

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบย่อย ($M = 4.68$) โดย องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุดคือ การมีร่างกายเจริญเติบโตและสุขภาพดี ($M = 4.84$) รองลงมาคือ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ($M = 4.66$) และ การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ($M = 4.55$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็ก กลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมให้เด็กได้ใช้มือในการ หยิบ จับ ขยำ ผ่านการทำกิจกรรมประจำวันหรือกิจกรรมที่ผู้ดูแลเด็กจัดให้ (8 คน) และพาเด็กออกไปเล่นสนาม (8 คน) ในขณะที่ ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่ให้เด็กทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ (6 คน)

2.1.2 ด้านอารมณ์และสังคม

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ที่ระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ ($M = 4.78$) โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ($M = 4.86$) รองลงคือ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($M = 4.83$) และ การรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์ ($M = 4.65$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ทุกคนสนับสนุนให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เช่น เล่นตามมุม เล่นเกม ร่วมฟังและพูดคุยเกี่ยวกับนิทาน หรือประสบการณ์ที่ได้รับ โดยผู้ดูแลเด็กทำการตั้งข้อตกลงร่วมกับเด็กก่อนเริ่มกิจกรรมทุกครั้ง (18 คน)

2.1.3 ด้านภาษาและการสื่อสาร

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58$) โดยผู้ดูแลเด็กมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 องค์ประกอบย่อย และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับระดับมาก 1 องค์ประกอบย่อย โดยการพูดเพื่อสื่อความหมายมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 4.66$) รองลงมาคือ การเข้าใจความหมายของภาษา ($M = 4.63$) และ การสร้างสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย ($M = 4.45$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ทุกคนจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเขียนที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กเลือกใช้อย่างอิสระในเวลาว่างหรือกิจกรรมศิลปะ (18 คน)

2.1.4 ด้านสติปัญญา

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ ($M = 4.43$) โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ($M = 4.49$) เท่ากันกับ การแสดงออกทางความคิด ($M = 4.49$) รองลงมาคือ วิธีการเรียนรู้ ($M = 4.32$) ตามลำดับ

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ทุกคนชักชวนให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสเพื่อสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทั้งในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และช่วงเวลาให้ผู้ดูแลเด็กเห็นว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้ของเด็ก และมีการพูดคุยกับเด็กถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในแต่ละครั้ง (18 คน)

2.2 การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ที่ระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ ($M = 3.88$) โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสื่อสารและสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 3.98$) รองลงมาคือ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ($M = 3.85$) และ การสร้างความต่อเนื่องทางการศึกษาให้แก่เด็ก ($M = 3.80$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้

2.2.1 การสื่อสารและสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กการปฏิบัติในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย ($M = 3.98$) โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัว ($M = 4.00$) รองลงมาคือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับโรงเรียนอนุบาล ($M = 3.97$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่พูดคุยกับผู้ปกครองเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับพัฒนาการและการส่งเสริมเด็กให้พร้อมสำหรับการเข้าโรงเรียนอนุบาล พร้อมทั้งส่งแบบบันทึกพัฒนาการความพร้อมทางการเรียนให้ผู้ปกครอง เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองช่วยพัฒนาความพร้อมทางการเรียนของเด็กขณะอยู่ที่บ้าน (7 คน) ในขณะที่ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่พูดคุยกับผู้ปกครองเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับพัฒนาการและการส่งเสริมเด็กให้พร้อมสำหรับการเข้าโรงเรียนอนุบาล พร้อมทั้งส่งแบบบันทึกพัฒนาการความพร้อมทางการเรียนให้ผู้ปกครอง เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองช่วยพัฒนาความพร้อมทางการเรียนของเด็กขณะอยู่ที่บ้าน (5 คน) และช่วยคลายความกังวลของผู้ปกครองที่มีต่อการเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลของเด็กด้วยการให้กำลังใจ และสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวของเด็ก (5 คน)

2.2.2 การสร้างความต่อเนื่องทางการศึกษาให้แก่เด็ก

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กการปฏิบัติในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย ($M = 3.80$) โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสร้างความคุ้นเคยกับโรงเรียนอนุบาล ($M = 3.80$) เท่ากันกับ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ดูแลเด็กและครูอนุบาล ($M = 3.80$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่ส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กให้แก่ครูอนุบาล ผ่านการพูดคุย แบบบันทึกพฤติกรรมและพัฒนาการหรือสมุดพก (6 คน) ในขณะที่ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 2 จำนวนไม่ถึงครึ่งส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กให้แก่ครูอนุบาล ผ่านการพูดคุย แบบบันทึกพฤติกรรมและพัฒนาการหรือสมุดพก (4 คน)

2.2.3 การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ดูแลเด็กการปฏิบัติในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย ($M = 3.85$) โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสะท้อนคิดและประเมินการปฏิบัติของตนเอง ($M = 3.89$) รองลงมาคือ การพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ($M = 3.83$)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าอบรมเกี่ยวกับการสร้างรอยเชื่อมต่อจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาลเนื่องจากไม่มีการจัดอบรมในหัวข้อดังกล่าว แต่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และการจัดการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไป (6 คน) ในขณะที่ผู้ดูแลเด็กกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่ไม่มีการสะท้อนคิดและประเมินการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับประสบการณ์การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา แต่มีการสะท้อนการปฏิบัติงานการสอนเป็นประจำ (7 คน)

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็ก ในภาพรวมและรายด้าน

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=175)		
	M	SD	ระดับ
1. การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน			
1.1 ด้านสุขภาพและร่างกาย	4.68	0.55	มากที่สุด
1.1.1 การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	4.66	0.59	มากที่สุด
1.1.2 การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่	4.55	0.67	มากที่สุด
1.1.3 การมีร่างกายเจริญเติบโตและสุขภาพดี	4.84	0.38	มากที่สุด
1.2 ด้านอารมณ์และสังคม	4.78	0.48	มากที่สุด
1.2.1 การรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์	4.65	0.59	มากที่สุด
1.2.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.83	0.40	มากที่สุด
1.2.3 การช่วยเหลือตนเองใน กิจกรรมประจำวัน	4.86	0.45	มากที่สุด
1.3 ด้านภาษาและการสื่อสาร	4.58	0.69	มากที่สุด
1.3.1 การเข้าใจความหมายของภาษา	4.63	0.68	มากที่สุด
1.3.2 การพูดเพื่อสื่อความหมาย	4.66	0.65	มากที่สุด
1.3.3 การสร้างสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย	4.45	0.75	มาก
1.4 ด้านสติปัญญา	4.43	0.78	มาก
1.4.1 ความรู้ทางคณิตศาสตร์	4.49	0.76	มาก
1.4.2 วิธีการเรียนรู้	4.32	0.82	มาก
1.4.3 การแสดงออกทางความคิด	4.49	0.77	มาก
2. การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา			
2.1 การสื่อสารและสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง	3.98	1.11	มาก
2.1.1 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับโรงเรียนอนุบาล	3.97	1.11	มาก
2.1.2 การวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการช่วยเหลือเด็กในการปรับตัว	4.00	1.11	มาก
2.2. การสร้างความต่อเนื่องทางการศึกษาให้แก่เด็ก	3.80	1.37	มาก
2.2.1 การสร้างความคุ้นเคยกับโรงเรียนอนุบาล	3.80	1.35	มาก
2.2.2 การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ดูแลเด็กและครูอนุบาล	3.80	1.40	มาก
2.3. การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.85	1.19	มาก
2.3.1 การสะท้อนคิดและประเมินการปฏิบัติของตนเอง	3.89	1.15	มาก
2.3.2 การพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา	3.83	1.22	มาก

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล จำแนกตามสังกัด ดังนี้

2.2.1 ด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติตัวอยู่ในระดับมากที่สุด 2 สังกัด และระดับมาก 1 สังกัด โดยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติตัวสูงสุด ($M = 4.78$) รองลงมาคือ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ($M = 4.63$) และ สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร ($M = 4.49$) ตามลำดับ

2.2.2 ด้านการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติตัวอยู่ในระดับมากที่สุด 3 สังกัด โดยสังกัดที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติตัวสูงสุด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ($M = 4.49$) รองลงมาคือ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ($M = 3.64$) และ สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร ($M = 3.62$) ตามลำดับ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3.1 ด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดูแลเด็กไม่พบปัญหาในการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน แต่มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้ดูแลเด็กควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเหมาะสมกับวัยให้ครบทั้ง 4 ด้าน อย่างเป็นองค์รวม

3.2 ด้านการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาที่ผู้ดูแลเด็กพบมากที่สุดคือการขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเตรียมเด็กปรับตัวเข้าสู่โรงเรียนอนุบาล โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้ดูแลเด็กควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการทำงานร่วมกับครูอนุบาลและผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาสำหรับเด็ก รวมถึงการจัดอบรมให้แก่ผู้ดูแลเด็กในประเด็นการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. การส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนแก่เด็กควรดำเนินการอย่างสมดุลครอบคลุมทุกพัฒนาการ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนมากที่สุด ($M = 4.62$) แต่เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบ พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านอารมณ์และสังคม ($M = 4.78$) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพและร่างกาย ($M = 4.68$) และด้านภาษาและการสื่อสาร ($M = 4.58$) ตามลำดับ ขณะที่การปฏิบัติในการส่งเสริมด้านสติปัญญา อยู่ในระดับมาก ($M = 4.43$) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ดูแลเด็กส่วนมากที่ให้ความคิดเห็นว่า ความพร้อมทางการเรียนด้านทางอารมณ์และสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับเด็กในการปรับตัวเข้าสู่โรงเรียนอนุบาล เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลเด็กต้องทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน อีกทั้งครูอนุบาลต้องดูแลเด็กเป็นจำนวนมาก การที่เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้จะช่วยแบ่งเบาภาระของครู และลดการขัดขวางการทำกิจกรรมของเพื่อนและครูในห้องเรียน (Goodstart, 2018; Office of Planning Research and Evaluation, 2016; Zero to three, 2010) จากผลการวิจัยและความคิดเห็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ดูแลเด็กไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนให้แก่เด็กอย่างรอบด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับจุดหมายการอบรมเลี้ยงดูเด็กและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) เนื่องจากการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม ร่างกาย การสื่อสาร และการเรียนรู้ของเด็กอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในโรงเรียน (Australian Government, 2017)

นอกจากนี้ ผู้ดูแลเด็กให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ว่า สื่ออุปกรณ์หรือของเล่นที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญามีไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ทำให้เด็กต้องผลัดกันเล่นซึ่งผู้ดูแลเด็กลงความเห็นเห็นว่าทางรัฐบาลหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานรับเลี้ยงเด็กเพิ่มมากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่า การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการใช้สื่อในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ส่งผลให้ผู้ดูแลเด็กไม่ได้ส่งเสริมความพร้อมด้านสติปัญญาให้แก่เด็ก ดังนั้น จึงควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ดูแลเด็กในเรื่องดังกล่าวเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กสามารถนำสิ่งของใกล้ตัวหรือวัสดุจากธรรมชาติ เช่น ลูกไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ เปลือกหอย ก้อนหิน ก้อนกรวด หรือสิ่งของเหลือใช้มาประยุกต์ใช้เป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้รู้ให้เด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาความพร้อมด้านสติปัญญาที่มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และของเล่นที่มาจากธรรมชาติมีความจำเป็นอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพราะช่วยให้เด็กมีพื้นฐานความเข้าใจเรื่องคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (กรมอนามัย, 2561; ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์, 2553) นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ ชนิตา อิศรเสนา (2561) พบว่า หลังจากที่เด็กได้ทำกิจกรรมทางกายโดยใช้สื่อจากวัสดุเหลือใช้ เด็กมีระดับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น การมีสื่อและของเล่นเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก หรือการขาดการสนับสนุนงบประมาณจะไม่เป็นข้อจำกัดในการส่งเสริมความพร้อมด้านด้านสติปัญญา หากผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการใช้สื่อในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

2. สภาพแวดล้อมหรือบริบทของสถานรับเลี้ยงเด็กแต่ละสังกัด มีผลต่อบทบาทของผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล ผู้ดูแลเด็กมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 3 สังกัด โดยสังกัดที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ($M = 4.49$) รองลงมาคือ สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ($M = 3.64$) และสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน ($M = 3.46$) ตามลำดับ ผู้ดูแลเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีการปฏิบัติใดด้านการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษามากที่สุด อาจเนื่องมาจาก สถานรับเลี้ยงเด็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเปิดดูแลเด็กในรูปแบบของโรงเรียนอนุบาลที่ให้การดูแลเด็กอายุตั้งแต่ 2-6 ปี โดยจัดเป็นชั้นเตรียมอนุบาล (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2549, 2549) ซึ่งทำให้ผู้ดูแลเด็กสามารถทำงานร่วมกับครูอนุบาลในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่ชั้นอนุบาลได้เป็นอย่างดี

ผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กสังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร และสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชนมีการปฏิบัติในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษารองลงมา เนื่องมาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร และสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเปิดสอนชั้นอนุบาล เนื่องจากผู้ดูแลเด็กให้ข้อมูลว่า เมื่อเด็กในสถานรับเลี้ยงมีอายุถึงเกณฑ์ที่โรงเรียนรับสมัคร ผู้ปกครองส่วนมากจะพาเด็กย้ายไปสู่โรงเรียนใกล้บ้าน จึงทำให้สถานรับเลี้ยงเด็กทั้งสองสังกัดนี้ ส่วนใหญ่มีการดูแลเด็กในช่วงอายุที่ต่ำกว่า 3 ปี หรือ ช่วงอายุก่อนถึงเกณฑ์เข้าโรงเรียน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กสังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร พบว่า ถึงแม้ว่าสถานรับเลี้ยงเด็กสังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร จะตั้งอยู่ใน

บริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียนประถมสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แต่ผู้ดูแลเด็กและครูอนุบาลส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานร่วมกันในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา เนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดไม่มีนโยบายในการสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาให้แก่เด็กที่ชัดเจน จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในสถานรับเลี้ยงเด็กสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนพื้นที่ส่วนตัวหรือแบ่งพื้นที่ภายในบ้านเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการดูแลเด็กซึ่งตั้งอยู่ห่างจากโรงเรียนอนุบาล และการที่สถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียนอนุบาลอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบคนละหน่วยงานทำให้ผู้ดูแลเด็กไม่สามารถทำงานร่วมกับครูอนุบาลได้

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษา ระบุว่า องค์ประกอบสำคัญในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาที่ราบรื่น คือ การทำงานร่วมกัน โดยผู้ดูแลเด็กควรทำงานร่วมกับครูอนุบาลในการส่งต่อข้อมูลของเด็ก มีการเยี่ยมชมสถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียนอนุบาล และพูดคุยเกี่ยวหลักสูตรร่วมกันเพื่อทำความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ควรมีการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อวางแผนให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนเด็กสำหรับการย้ายเข้าโรงเรียนอนุบาล โดยสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรและกิจกรรมในโรงเรียนอนุบาล รวมถึงการรับฟังความกังวลใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเข้าโรงเรียนอนุบาลของเด็ก (Minnesota Department of Education, 2017; Oxfordshire County Council, 2017; Trying Together, 2018; U.S. Department of Health and Human Services, 2018a) ดังนั้นหากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานรับเลี้ยงเด็กมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความร่วมมือกันระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียนอนุบาลเพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว และช่วยให้มีการส่งต่อข้อมูลของเด็กซึ่งจะทำให้เกิดความต่อเนื่องทางการศึกษา และช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวจากสถานรับเลี้ยงเด็กเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลได้อย่างราบรื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในทุกสังกัดให้ครอบคลุมทั้งในด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน และ การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมให้ความรู้ผู้ดูแลเด็กในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากสถานรับเลี้ยงเด็กสู่โรงเรียนอนุบาล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2561). สถิติข้อมูลประชากรแยกอายุ เพศ ทั่วประเทศ เดือนมิถุนายน 2561 จากกรมการปกครอง. Dcy. http://www.dcy.go.th/webnew/main/knowledge_list.php?s_page=1

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2562). ฐานข้อมูลสถานรับเลี้ยงเด็กภาครัฐและเอกชน. http://203.155.29.200/nursery_new/Content/Guest/Search.aspx.

กรมอนามัย. (2561). "เล่น" ให้ได้ "เรื่อง" พ่อแม่ 4.0 รู้ทันเรื่องเล่นเจนอัลฟา. บริษัท เอ็นซี คอนเซ็ปต์ จำกัด
 จงจิตร ฤทธิรงค์ และ สุภรต์ จรัสสิทธิ. (2560). สถานเลี้ยงเด็ก ในบริบทสังคมเมือง: พัฒนาการเพื่อความ
 มั่นคงของชาติ. เดือนตุลา.

ชนิตา อิศรเสนา. (2561). ผลการจัดกิจกรรมทางกายโดยใช้สื่อจากวัสดุเหลือใช้ที่มีต่อพัฒนาการ 4 ด้าน ของ
 เด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์. (2553, 27 ธันวาคม). สภาการศึกษาปฐมวัย. สื่อ วัสดุ ของเล่นจากธรรมชาติสำหรับเด็ก
 ปฐมวัย. Blogspot. http://daratim54.blogspot.com/2010/12/blog-post_27.html

นิศาชล รัตนมณี และ ประสพชัย พสุนนท์. (2562). อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในงานวิจัยเชิง
 ปริมาณ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 13(3), 181-188.

พนิตกานต์ อรรถสุขวัฒนา. (2560). การวิเคราะห์แนวปฏิบัติของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อบ้านสู่
 โรงเรียนอนุบาล [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, 19 สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่
 74 ก. หน้า 1-23.

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับก่อน
 ประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2549. (2549, 26 พฤษภาคม). ราช
 กิจจานุเบกษา. เล่ม 123 ตอนพิเศษ 63 ง. หน้า 12-17.

วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). วิจัยทางการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2559). รายชื่อโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ. Google.
<https://sites.google.com/a/opec.go.th/opec/list-name-school>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. บริษัท พรักหวาน
 กราฟฟิค จำกัด.

สำนักพัฒนาสังคม. (2560). ข้อมูลสถิติศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร. Bangkok.
<http://www.bangkok.go.th/social/page/sub/8101>

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. ชุมชนสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สิริธิดา ชินแสงทิพย์. (2560). บทบาทของผู้ปกครองในการเสริมสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาที่ราบรื่นจาก
 บ้านสู่โรงเรียนอนุบาล [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Australian Early Development Census. (2019). *Brain development in children*. <https://www.aedc.gov.au/resources/detail/brain-development-in-children>

Australian Government. (2017). *School readiness – how to know if your little one is ready for big school*. <https://www.learningpotential.gov.au/school-readiness-how-to-know-if-your-little-one-is-ready-for-big-school>

- Barblett, L., Barratt-Pugh, C., Kilgallon, P., & Maloney, C. (2011). Transition from long day care to kindergarten: Continuity or not? *Australasian Journal of Early Childhood*, 36(2), 42-50.
- First Things First. (n.d.). *Brain development*. <https://www.firstthingsfirst.org/early-childhood-matters/brain-development/>
- Goodstart. (2018). Self-regulation so important for school readiness. <https://www.goodstart.org.au/news-and-advice/january-2018/self-regulation-so-important-for-school-readiness>
- Heckman, J. (2012). *Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen the economy*. <https://heckmanequation.org>
- High, P. C. (2008). School Readiness. *Pediatrics*, 121(4). <https://doi.org/10.1542/peds.2008-0079>
- Minnesota Department of Education. (2017). *Practice brief 4 - Infants, toddlers, preschoolers and the transitions between*. Education. <https://education.mn.gov/MDE/dse/early/ind/>
- Office of Planning Research and Evaluation. (2016). *Developmental foundations of school readiness for infants and toddlers, a research to practice report (Report # 2016-07)*. .Acf. <https://www.acf.hhs.gov/opre>
- Trying Together. (2018). *Kindergarten transition*. https://tryingtogether.org/wpcontent/uploads/2018/01/TryingTogetherKindergartenTransition.Whitepaper.FINAL_.pdf
- U.S. Department of Health and Human Services. (2018a). *Early childhood transitions: supporting children and families*. Eclkc. <https://eclkc.ohs.acf.hhs.go>
- U.S. Department of Health and Human Services. (2018b). *Head Start Approach to School Readiness – Overview*. Eclkc. <https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/school-readiness/article/head-start-approach-school-readiness-overview>
- U.S. Department of Health and Human Services. (n.d.). *Supporting transitions: Early educators partnering with families*. Eclkc. <https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov/sites/default/files/pdf/supporting-transitions-brief-two.pdf>
- Zero to three. (2010). Preschool prep: How to prepare your toddler for preschool. <https://www.zerotothree.org/resources/78-preschool-prep-how-to-prepare-your-toddler-for-preschool>